

simonsen
vogtviig

Jusfrokost: Aksjonæravtaler

Tore Holtan
John Aksel Stav

Simonsen Vogt Wiig

- Et av Norges største og fremste advokatfirma med 180 advokater.
- Det eneste advokatfirmaet i Norge som er reelt landsdekkende. Vi yter juridisk bistand til norsk og utenlandsk næringsliv fra kontorer i Trondheim, Oslo, Bergen, Kristiansand, Stavanger, Tromsø og Singapore
- Allsidig praksis innen forretningsjus, bl.a. olje og gass, kontraktsrett, finansiering, prosedyre, bobehandling, arbeidsrett, fast eiendom, EU/EØS og konkurranserett, teknologi og media osv.
- Firmaklienter og privatklienter

Simonsen Vogt Wiig i Trondheim

- Etablert i år 2000
- 26 medarbeidere hvorav **21 advokater** (8 partnere)
- Visjon: «Det foretrukne forretningsadvokatfirmaet i Midt-Norge»
- Verdier:
 - Kompetanse
 - Løsningsforståelse
 - Integritet
 - Lagspillere

Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig Trondheim

▪ **Arbeidsområder:**

Full service forretningsadvokatfirma med vekt på spesialisering innen

- Arbeidsrett
- Entreprise/fast eiendom
- Bo og restrukturering
- Transaksjon/kontrakt/IPR
- Skatterett/avgift
- Offentlig anskaffelser/konkurranserett
- Erstatningsrett
- Prosedyre

Hva er en aksjonæravtale?

En aksjonæravtale er en avtale mellom aksjonærer eller aksjonær og tredjemann som inneholder bestemmelser som partene forplikter seg til å følge.

Aksjeloven og allmennaksjeloven inneholder få regler om aksjonæravtaler. Aksjonæravtalers rettslige stilling må derfor fastlegges på grunnlag av alminnelige kontraktsrettslige prinsipper.

Forholdet til vedtekter og selskapsrettslig virkning

- Aksjonæravtaler må rettslig og faktisk skilles fra selskapets vedtekter
- Vedtektene regulerer selskapets rettsforhold, mens aksjonæravtalen bare regulerer utøvelsen av aksjonærrettigheter/forpliktelser
- Aksjonæravtalen har som sådan normalt ingen selskapsrettslig virkning – er et kontraktsforhold mellom partene. Vedtektene er imidlertid bindende for selskapets aksjonærer, for selskapsorganene og utenforstående.
- Brudd på en aksjonæravtale og vedtekter har således forskjellig virkning.

Valg mellom regulering i aksjonæravtale eller vedtekter?

- Vedtektene i et selskap vil være tilgjengelig for allmennheten, mens en aksjonæravtale kan holdes hemmelig mellom partene i avtalen.
- Forskjeller tilknyttet endring av vedtekter/aksjonæravtaler.
- Vedtektene vil gjelde for samtlige aksjonærer i et selskap, mens en aksjonæravtale kan gjelde for en gruppe aksjonærer.

Når kan en aksjonæravtale inngås og hva kan reguleres?

- En aksjonæravtale kan inngås forut for stiftelsen av et selskap og under ethvert tidspunkt i selskapets liv.
- I praksis ofte viktig i forbindelse med endringer i aksjonærsammensetting både ved salg og kjøp/investering.
- Aksjonæravtalens innhold og omfang kan variere fra enkle avtaler om fordeling av styreverv eller lignende til utførlig regulering av selskapets stiftelse, virksomhet, finansiering, aksjeovergang etc.
- Et gjennomgående trekk er at avtalen innebærer en plikt for aksjonæren til å utøve sin stemmerett på en bestemt måte slik at den avtalte ordning blir gjennomført selskapsrettslig.

Hvorfor er det viktig med aksjonæravtaler

- Sikre og bedre aksjonærenes rettigheter (og plikter) i selskapet
- Sikre en mest mulig effektiv og optimal drift av selskapet
- Aktuelt i forbindelse med generasjonsskifter
- Regulering gjennom aksjonæravtale er den eneste mulighet fordi loven ikke gir adgang til å vedtektsregulere spørsmålet.

Eksempler på forhold som er hensiktsmessig å regulere i en aksjonæravtale

- Aksjonæravtaler kan regulere alle typer aksjonærrettigheter
- Økonomiske rettigheter
 - Utbyttebestemmelser
 - Kapitalforhøyelser
 - Fusjoner/Fisjoner
 - Utvanningsbeskyttelse
 - Preferanser ved salg
 - Overdragelse av aksjer og pantsettelse av aksjer
 - Utløsning/Krav om innløsning

Eksempler på forhold som er hensiktsmessig å regulere i en aksjonæravtale (fortsettelse)

- Forvaltningsrettighetene (organisatoriske forhold)
 - Retten til å medvirke i beslutningsprosessen i selskapet
 - Hvem skal være daglig leder
 - Lån fra selskapet
 - Pris ved overdragelser
 - Forkjøpsrett
 - Opsjoner
 - Medsalgsrett
 - Medsalgsplikt

Eksempler på forhold som er hensiktsmessig å regulere i en aksjonæravtale (fortsettelse)

- Forvaltningsrettighetene (fortsettelse)
 - Om aksjene skal være aksjonærenes særeie
 - Konkurransesklausuler
 - Pensjonering
 - Permisjoner
 - Bruk av voldgift
 - Personklausuler
 - «Lock up»

Eksempler

- Partsforhold
 - En bank som skal finansiere et datterselskap inngår en aksjonæravtale med morselskapet som regulerer mors utøvelse av aksjonærrettigheter i datter.
 - Flere mindretallsaksjonærer inngår en aksjonæravtale som medfører at de blir sikret innflytelse i et selskap.
 - Ansatte med aksjer i selskapet kan ikke selge, pantsette overføre eller på annen måte disponere sine aksjer for en periode på 3 år etter at avtalen er inngått. Aksjonær A og B kan ved enighet velge å frigi de ansatte fra denne forpliktelsen.
 - Ansatte som har aksjer plikter å arbeide i selskapet i minst 3 år. For det tilfellet at ansettelsesforholdet avsluttes innen 3 år, skal deres aksjer overføres til A/B.

Eksempler

- Stemmerettigheter
 - Følgende beslutninger krever 2/3 flertall blant aksjonærene:
 - Alle betydelige investeringer eller lån som overstiger kr 500.000
 - Alle andre avtaler med betydelig virkning for virksomheten i selskapet, blant annet betingelser for selskapet som overstiger kr 500.000
 - Salg av deler av selskapet, dets materielle og immaterielle eiendeler
 - Utskiftning av daglig leder eller annet nøkkelpersonell
 - Endringer om hvem som skal ha signaturrett for selskapet
 - Godkjenning av budsjetter, forretningsplaner og strategier

Eksempler

- Forkjøpsrett
 - Alle aksjonærer i selskapet har forkjøpsrett til de øvrige aksjer i selskapet. Forkjøpsretten utløses ved enhver form for eierskifte herunder overfor aksjonærenes nærstående etter aksjelovens § 1-5.
- § 4-21. Når foreligger forkjøpsrett
 - (1) Forkjøpsretten utløses ved enhver form for eierskifte, når annet ikke er bestemt ved lov.
 - (2) Retten kan gjøres gjeldende overfor enhver erverver, unntatt en erverver som er den tidligere eiers personlig nærstående eller slektning i rett oppstigende eller nedstigende linje.

Eksempler

- Konkurrerende virksomhet

- Partene forplikter seg til, så lenge de er medeiere i selskapet og for en periode på ett år etter at eierskap er opphørt, å ikke starte eller erverve virksomhet som direkte er i konkurranse med selskapet, herunder starte og erverve aksjer i et selskap som inngår i et konsern som driver slik virksomhet.

Takk for oss!

Tore Holtan
John Aksel Stav